

Atəşkəs Azərbaycan Ordusunun yenidən qurulması üçün tarixi şans idi

□ **Ermənistanla Azərbaycan arasında atəşkəsin əldə edilməsinin 25 illiyi münasibətilə qələmə aldığımız sətirlərin əvvəlində ulu öndər Heydər Əliyevin 1997-ci il oktyabrın 15-də Azərbaycan Respublikası hərbi təyyarəçilər məktəbinin ilk buraxılışına həsr olunmuş təntənəli mərasimdəki çıxışından sitat seçməyimiz təsadüfi deyil. Çünki ümummilli liderimiz dəfələrlə söyləmişdi ki, biz Ermənistanla atəşin dayandırılması barədə müqaviləni imzalayarkən ilk növbədə Milli Ordumuzun qurulması, nizami hərbi hissələrin formalaşdırılması və Silahlı Qüvvələrimizin döyüş qabiliyyətinin ölkənin ərazi bütövlüyünü bərpa edə biləcək səviyyəyə çatdırılması məqsədlərini qarşıya qoymuşuq. Hərbi təyyarəçilər məktəbinin yaradılması və orada milli kadrların hazırlanması da atəşkəsdən sonrakı ilk illərdə həmin məqsədin necə reallaşdırıldığına göstəricisi idi.**

Geridə qalan zaman bu sazişin nə qədər əhəmiyyətli olduğunu dəfələrlə sübut etmişdir. Ancaq ən böyük sübutumuz müasir Azərbaycan tarixinə yazılmış Aprel döyüşləri zamanı qeydə alınmışdı.

Xatırladaq ki, ulu öndər Heydər Əliyev ölkədə sabitliyin möhkəmləndirilməsi, bütün sahələrdə inkişafın sürətləndirilməsi üçün atəşkəs sazişinin imzalanmasının zəruriliyini önə çəkmiş və bu istiqamətdə ciddi səylər göstərməyə başlamışdı. Nəhayət, dövlət başçısının gərgin səyi nəticəsində 1994-cü il mayın 12-də atəşkəs sazişi imzalanmışdır.

Rəsmi sənədlərdə qeyd edilir ki, 1994-cü il mayın 4-də Qırğızıstanın paytaxtı Bişkekdə MDB Parlamentlərarası Assambleyasının iclası çərçivəsində Qarabağ münaqişəsində atəşkəslə bağlı danışıqlar başlanmışdır. Rusiyanın vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqlarda Azərbaycanı vitse-spiker Afiyəddin Cəlilov, Ermənistanı parlamentin sədri Babken Ararksyan təmsil etmişlər. Minsk qrupunun rusiyalı nümayəndəsi Vladimir Kazimirov tərəfindən hazırlanmış atəşkəs sənədində Dağlıq Qarabağın erməni icması ayrıca tərəf kimi qeyd olunmuşdur. Buna görə də təbii olaraq Azərbaycan tərəfi onu imzalamaqdan imtina etmişdir.

1994-cü ilin mayın 8-də Rusiyanın ATƏT-in Minsk qrupundakı təmsilçisi Vladimir Kazimirovun Bakıya gətirdiyi "Bişkek protokolu" isə Azərbaycanı qane edən şəkildə salındığına görə rəsmi Bakı tərəfindən imzalanmışdır.

1994-cü il mayın 12-də Ermənistanla Azərbaycan arasında atəşkəs haqqında saziş -- "Bişkek protokolu" qüvvəyə minmişdir. Sənədə Ermənistan və Azərbaycanın

parlament sədrləri, həmçinin Dağlıq Qarabağın erməni və azərbaycanlı icmalarının rəhbərləri imza atmışdılar. Yəni bu gün ermənilərin və ermənipərəstlərin uydurduğu "Atəşkəs sənədinə Dağlıq Qarabağ da imza atıb" cəfəngiyyəti absurd və heç bir əsası olmayan iddiadır. Sənədə Dağlıq Qarabağın münaqişədə olan icmalarının hər ikisi imza atmışdır.

Qarşı tərəf də – düşmən də bilir və bilməlidir ki, bu gün Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır və bu il bu istiqamətdə əlavə addımlar atılacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasdakı giriş nitqindən 11 yanvar 2019-cu il

Qeyd edilir ki, Azərbaycan tərəfi sənədə iki əlavə ilə imza atmışdı. Belə ki, protokolun 5-ci abzasında "tutulmuş ərazilər" sözü "işğal olunmuş ərazilər"lə əvəzlənmiş, atəşkəsdən sonra cəbhə xəttində yerləşdiriləcək müşahidəçilərin isə "beynəlxalq müşahidəçilər missiyası" olması qeyd edilmişdi. Sənədə əsasən, tərəflər tezliklə beynəlxalq vasitəçilik sayəsində "Böyük sülh sazişi"ni imzalamalı idilər. Ancaq Ermənistan və işğalçının havadarları həmin sülhə nail olmağa hələ də imkan vermirlər.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Ermənistan və Azərbaycan arasında atəşkəsin 25 illiyi ilə bağlı bəyanat yayıb. Sənəddə bildirilir ki, münaqişə zonasında atəşkəsin elan edilməsi birmənalı şəkildə bütün hərbi fəaliyyətin dayandırılması, işğalçı qüvvələrin geri çəkilməsi,

beynəlxalq sülhməramlı qüvvələrin yeridilməsi, kommunikasiyaların bərpası, məcburi köçkünlərin geri qayıtması və münaqişənin yekun həlli üçün danışıqların davam etdirilməsi kimi məqsədlərlə əlaqələndirilib. Bu o deməkdir ki, atəşkəs yuxarıda qeyd edilən məqsədlər kontekstində kompleks yanaşmanı nəzərdə tutur. Yəni, atəşkəsə riayət olunması təkcə atəşin dayandırılması deyil, həmçinin hərbi qüvvələrin münaqişə zonasından çıxarılmasını və işğal vəziyyətinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edən

fəaliyyətdən, o cümlədən məcburi köçkünlərin qayıdışına maneə olan hərəkətlərdən çəkinilməsini nəzərdə tutur. Çox təəssüf ki, Ermənistan tərəfi nəinki atəşin dayandırılmasından sonrakı prinsiplərə, heç atəşin dayandırılmasına da əməl etmədi və etmir.

Bildirilir ki, atəşkəs, həmçinin münaqişənin həlli üçün danışıqların sürətləndirilməsini nəzərdə tutur. Aydın ki, atəşkəs münaqişənin həlli deyil, o münaqişənin həllinə aparın yolda müvafiq təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün şərait yaradır. Ermənistan rəhbərliyi isə davamlı olaraq məhz həmin şəraitin yaradılmasını əngəlləməklə məşğuldur. Bu ölkəyə kimin rəhbərlik etməsindən asılı olmayaraq, münaqişənin həlli istiqamətində heç bir müsbət addım atılmır. Ona görə də Azərbaycan tərəfi İrəvan rəhbərlərinə

xatırladı ki, onlar öz əhalisini və beynəlxalq ictimaiyyəti yanıltmaq cəhdlərindən əl çəkərək, təcavüz və etnik təmizləmə siyasətinə son qoymalı, öz beynəlxalq öhdəliklərinə əməl etməli və münaqişənin ən qısa zamanda həlli üzrə aparılan danışıqlar prosesində konstruktiv şəkildə iştirak etməlidirlər. Münaqişənin həlli üçün çıxış yolu ancaq və ancaq Ermənistan və Azərbaycan arasında normal qonşuluq münasibətlərinin bərpa edilməsi və bölgədə davamlı sülh, təhlükəsizlik və inkişafın təmin olunmasıdır.

Çox təəssüf ki, İrəvan rəsmilərinin beynəlxalq hüququn bu prinsiplərinə əməl etməməsi bir yana, üstəlik hər gün daha dərin düşmənçiliyə sövq edən məsuliyyətsiz bəyanatlarla çıxış edirlər. Ölkənin indiki rəhbəri -- baş nazir Nikol Paşinyan isə işğal altında olan Azərbaycan torpaqlarına gələrək orada daxili auditoriyaya ünvanlanan cəfəng çıxışlar edir. Bu məsələyə münasibət bildiren Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı sənəddə bildirilir ki, Ermənistan siyasi rəhbərliyinin hərbi işğal altında saxladığı Şuşa şəhərinə səfəri, bu xüsusda səsləndirilmiş bəyanatlar, eləcə

Biz ... Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsində atəşkəs əldə edildəndən sonra yaranmış şərait nəticəsində respublikamızın Ordusunun, Silahlı Qüvvələrinin yaradılması ilə ciddi məşğul olmağa imkan əldə etdik. Eyni zamanda, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibinə ilk illərdə soxulmuş və Silahlı Qüvvələrimizi içəridən dağıtmağa, parçalamağa, ölkəmizin milli mənafeələrinə zərər vurmağa cəhd edən dəstələr, qüvvələr artıq zərərsizləşdiriliblər. Bizim Silahlı Qüvvələr bu cür cinayətkar, xəyanətkar dəstələrdən, qruplardan, qüvvələrdən, demək olar ki, təmizləndirib.

Heydər ƏLİYEV
Ümummilli lider

15 oktyabr 1997-ci il

də xarici işlər naziri də daxil olmaqla rəsmi İrəvanın səsləndirdiyi "Artsaxın azadlığının müdafiəsi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli öhdəliyimizin əsasını təşkil edir" kimi fikirlər Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə aparılan danışıqlar üçün yanlış ismaric olmaqla yanaşı, son görüşlərdə qəbul edilmiş birgə bəyanatlarda əks olunmuş əhalinin sülhə hazırlanması çağırışı ilə kəskin ziddiyyət təşkil edir. Hədəflərin bundan sonrakı mümkün inkişafı ilə bağlı bütün məsuliyyət Ermənistan rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Fikrimizcə, Nikol Paşinyan və onun "kor nalbəndləri" bu "piyada gediləri" ilə özlərinə pislik edirlər. Çünki beynəlxalq ictimaiyyətin ciddi təşəbbüsləri əsasında hazırlanmış və reallaşdırılmış Vyana danışıqlarının nəticələrinin ayaq altına atılması Ermənistan baha başa gələ bilər. Ən azı, onlar Aprel döyüşlərini xatırlamaq, nəticə çıxarmaq məcburiyyətindədirlər.

Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumatda deyildiyi kimi, dünya ictimaiyyəti və beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Ermənistan rəhbərliyi nə qədər tez bu reallığı dərk edərsə və ilk növbədə, öz əhalisini aldatmağa son qoyarsa, bir o qədər də tez bölgədə sülh, sabitlik və dayanıqlı inkişaf təmin olar.

Hər halda, biz işğalçı ölkə ilə 25 il əvvəl imzaladığımız atəşkəsə daim əməl etmişik. Ancaq bu, əbədi ola bilməz. Biz atəşkəsi ordumuzu gücləndirmək üçün imzalamışdıq. Həmin vəzifəni hansı səviyyədə yerinə yetirdiyimizi Aprel döyüşlərindən, Günnüt eməliyyatından sonra ermənilər daha yaxşı bilirlər.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
"Xalq qəzeti"